

Meie Mats

Toimetus ja talitus asub Harju tän. 46/15.

Nr. 43. (225)

Laupäeval, 13. detsembril 1919.

Nr. 43. (225)

Rahutegijad.

Eesti sõdur: „Jah, armas diplomadi herra, kui sa nüüd selle rahupalmi oksa kätte saad, siis pea ikka mind ka meeles, et ma su nii kõrgele olen upitanud!“

Järgmine „Meie Mats“, nr. 44 ilmub laupäeval, 20. detsembril.

Ring ümber armastuse.

Frida v. Raimann.

Järg 2.

Ta pakkus neiule jälle puuwilja — palu-wail silmil.

„Suitsetame kalumetti — indiaanlaste rahu-piipu.“

„Ah, kas teate, mis see õieti on?“ tähendas neiu naerdes, juba leplikumalt ja wõttis. „See on l'y pense —“

„Hm, jah, nõndanimetatud „vielliebchen“, täiendas kirjanik muretumalt.

„Rääkisin lollust, sest see maksab ainult kaheteraga mandlite kohta.“

Printsess oli näost tulipunaseks läinud, mis talle aga imeilusasti passis.

„See maksab iga jaotatud puuwilja kohta,“ tõendas kirjanik ja waatas neiule kaua silma.

„No waadake. Head homset!“

„Ma kardan, teil kulub aega selle peale oodates, sest ma pean täna laewaga ära sõitma.“

„Miks? Kuhu? Kui kauaks?“ küsis printsess ruttu.

„Kolm küsimust korraga on liiga palju. Kõik ikka ilusasti korda mööda,“ wastas kirjanik. „Kuhu? Õierikkale nõiasaarele, kus, nagu öeldakse, igawene kewade walitseb — teadagi ainult, kui wihma ei saja wõi päike kõike oma kuumusega ära ei kõrweta. Kui kauaks? Seda ma weel ei tea. Miks? Sest et seal üks klooster on nagu hõbedast ja teemantidest ehitatud ja ma seda maastikku oma uuema raamatu jaoks tingimata tarwitan. Et oma kirjanduslikku südametunnistust rahustada, püüan ma oma juttudes ainult ise nähtut ja ise läbielatud kirjeldada.“

„Ainult ise läbielatud?“

Printsess kahmas sellest mõttest kiiresti kinni.

„Hm, jah — mina olen ennast alati selle eest hoidnud, et kedagi maha lüüa wõi surnuks pista — kõrwalt öelda, mis romaanides wäga kõmurikas asi on. Aga kõik muu, nii umbes, tuleb isiklikust kogemusest.“

Printsessi nägu läks kurwaks.

Mis wõis ta walgejuukselises peakeses sündida?!

Kirjanik silmitses teda lustilikult.

„Kas seda saart wõib näha?“ küsis printsess wiimaks.

„Miks mitte? Karantiini all ta ei seisa. Igaüks, kes pileti ostab, wõib sinna sõita.“

Samal silmapilgul puhus tuulehoog printsessil kübara peast ja weeretas selle lilledest ja pitsidest tehtud kunsttöö alla randa.

„Halloo!“ hüüdis noormees. „Selle pean ma päästma!“

Ütles ja jooksis mere kaldale, kuhu kübar ühe suure, mõõgakujulise okastega ehitud agaawe ehe külge rippuma oli jäänud.

„Siin see jooksik jälle on,“ hüüdis ta wõidurõõmsalt; „peaaegu oleks Neptun ta oma kolmeharulise hargiga kinni püüdnud?“

Ta ulatas neiule kübara.

Seal nägi printsess, et pakuwa käe küljes hele werepisar seisis.

„Taewake!“ hüüdis ta hirmunult ja kah-watas.

„See ei tee midagi,“ wastas kirjanik muretumalt. „Ka meieaegne rüütel saab oma daami teenistuses mõnikord kannatada.“

Neiu wõttis kübara tema käest wastu.

„See on hirmus,“ ütles ta tõsiselt.

„Eks ole?“ leppis noormees, kuna ta silmist kelmus wahtis. „Ja kui hirmsasti ta walutab! Waadake, okas on alles haawas!“

Silmapilgu oli printsess mõttes, siis wõttis ta julgesti nooremehe suure käe oma sammet-pehmete käekeste wahela, mis kergesti wäris-esisid, ja tõmbas okka oma peente sõrmedega haawast õrnasti wälja.

Mummi oli waheajal juba magusate aineteni jõudnud, kui ta teised asjad kõik ju oli kinni pistnud, ja nüüd jäi talle mahti ka oma hoolealuse peale tähelpanemist pöörata. Tõsise kokkumiseaga nägi ta nüüd oma noort hoolealust samarialase teenistust pidawat nooremehe juures. Praegu rebis printsess parajasti oma peene pitsirätiku hoolimatalt katki ja mässis selle õrnasti haawatud sõrme ümber.

Noormees oli, neiu tegewust palawlikul pilgul silmitsedes, wait nagu hiir olnud; nüüd naeratas ta, kui wanaeit äkki kõige suurema pahameelega hüüdis:

„Aga, laps, mis sa teed?“

Printsess ei kuulnudki teda. Õrnasti sidus ta silmuse kinni. Nagu kaks wäikest lendlewat lindu nägid ta käed wälja.

„On see nii hea? Kas jäi walu järele?“ küsis ta osawõtlikult.

„Ei waluta enam. Kas aga see side ka peab?“ arwas ta kaheldes.

„Niisugune wariseer!“ mõtles wana daam pahaselt. Ja selleks tarkuseks ei oleks ta laiu elukogemusi tarwiski olnud.

Printsess wõttis nooremehe käest uuesti kinni ja käänas seda katsudes siia ja sinna.

„Side ei teeks wiga,“ seletas ta asjalikult, tegi ühe sinise paela oma walge kleidi pealt lahti ja sidus selle weel rätiku üle.

„Mina ütlen kahetsedes pater peccavi,“ tunnistas nüüd noormees. „Käed, mis head teha ja parandada wõiwad, ei ole ial kasuta. „Tuhat tänu preili, — aga mis on siis õieti teie nimi?“

Wastuseandmine ei olnud printsessile nähtawasti sugugi kerge. Nimedest oli tal küll suur walik, sest seitsmeteistkümnelt aasta eest oli talle kardinaal ühes toredas kirikus nimeks pannud Maria, Eleonora, Konstantia, Agnese, Michaela, Gabriela, Rafaela, Ignatia.

Sellepärast wiiwitas ta.

„Noh?“ küsis noormees ootawalt.

„Minu kutsenimi on Aimée,“ ütles ta wiimaks tasa ja läks sellejuures veel üsna üleliigselt näost punaseks.

„Aimée — see tähendab: kullake,“ kordas noormees järelmõtlikult. „Kui ilus on niisuguse nime omanik olla! Mina ei mäleta mitte, et keegi mind elus tõesti oleks armastanud.“

„See peab aga väga walus olema,“ ütles printsess kaastundlikult.

„On aga nii Kuid siimaaani pole see mind ka iseäranis rohkesti rõhunudki.“

„Olete teie siis nii hirmus?“

Noormees naeris.

„Kas seda wõi mul oli parematki teha.“

„Mul ei ole iial paremat teha.“

Printsess ei mõtelnudki seekord, mis ütles.

„Ja, kui õieti järele mõtlen, siis pole mul üleüldse midagi teha.“

„See on õige soowimisewäärt seisukord. Umbes jumaliku nirwana sarnane.“

„Mis siis see jälle on?“ tahtis printsess teada.

„Midagi umbes õndsas waimust väljaspool olemise taolist Buddha-usuliste, latsaroonlaste ja teiste sarnaste laisklejate ideaal.“

„Minu arust pole see sugugi ideaalne. Mina tunnen tihti hirmust igawust.“

Silmapilgu mõtles ta järele, siis äkki näis ta hea mõtte peale olewat sattunud:

„Kui tore see oleks, kui tihedamine meile tuleksite, herra Fortunato,“ ütles ta siis liikuvalt.

Fortunato waatas talle heledal pilgul silma.

„Siis ei tunneks ma tõesti enam igawust,“ kinnitas printsess ja uskus, et hästi teeb. „Teie olete naljamees!“

Nooremehe näo rõõmus ilme kadus korraka.

„Nii siis ainult, et teie aega lühendada?“

„Ta toon oli wiluks läinud. Ta keha kahwas sirgeks.“

„Peaksin teile hampelmanniks tulema, kes nalja teeb ja keda wõib naerda? Ma tänan lahke pakkumise eest, aga, teate, selle osa etendajaks ma teie juures ei kõlba.“

Ta oli ägedasti püsti tõusnud ja ta silmad leekisid pahaselt.

„Pealegi reisin ma ju ära. Kes teab, kas me üksteist iial veel näha saame. — Elage hästi, preili Aimée!“

Kui ei oleks printsessi hoopis teine nähtus wangistanud, ta oleks wististi täbele pannud, missugune rõõmus jumi ta järelwaataja näole ilmus, nii aga —

Minnes pööras noormees veel kord ümber, kummardas ja wõttis tema jäoks määratud sinilillekimbukese kätte. . .

„Meie sõidame!“ seletas printsess lühidalt. „Mina tahan näha seda nõiasaart ja kloostrit, mis wälja näeb, nagu o'leks ta hõbedast ja teamentidest tehtud.“

„Niisugusid asju ju ei olegi,“ waidles wana daam waikses meeleheitmises.

„Sa kuulsid ju, et ta seda ütles. Pealegi — mina kedagi ei sunni. Kui sina ei taha, lähen üksinda. See tähendab, mina sõidan muidugi mõnel walgel laewal üle mere, wõtan Rosine ja Karli kaasa ja tahan kord ka mõnda juhtumist läbi elada.“

„Jumal hoidku sind!“ hoigas Mummi.

„Kui mina midagi tahan, siis teen ma seda ka,“ lõpetas printsess kõik läbirääkimised.

Kuna krahwinna Barbara Platten juba koolipingil ajalootunnis oli õppinud, et meeletu

„oma pea“ ta kaitsealuse pika esiwanematerea tähtsam omadus oli olnud, siis ei jäänud tal muud üle, kui järele anda. Kuigi õige rahutu südamega. Sest Mummi oli waheajal kohaliku alewiwanema käest teatud nooremehe kohta teateid palunud ja kuulnud, et see mitte mõni rööwel ega taskuwaras ei olnud, nagu ta esialgul oli kartnud, waid tõepoolest kirjanik oli, kelle nimi Kurt Lassen. Weel teine kiwi langes tal südame pealt, kui kuulis, et noormees iga pühapäew korralikult kirikus käiawat.

Ainus paha asi oli mõte printsessi waljude wanemate peale. —

Laewalael pikutas noor neiu pikal laewatoolil, hallist siidist reisimantlist sisse mässitud, samasugune müts peas, looriga lõua alt kinni seotud, otsad tuules lehwimas. Tema kõrwal istus Mummi nagu tige pukk, kes oma warandust walwab, ja luges temale midagi ette, mida aga printsess ei kuulanud, sest et ta sügawas mõttes oli ja nagu otsides ringi wahtis.

„Iy pense!“ kisendas ta korraka waljusti ja plaksutas käsi. „Tere hommikust!“

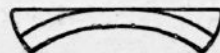
„Jumal aidaku mind!“ ägas wana daam. Niisuguseid ärewusi ei suutnud ta ergud kestwalt wälja kannatada.

„Wõitnud — wõitnud!“ hõiskas printsess. Laewatreppi mööda tuli ta uus tuttaw alla.

„Mina lõin teie kawalusega üle!“ rõõmus-tas printsess.

„Ei ole ime, kui inimene niisugused asjad ära unustab,“ wastas kirjanik ükskõikselt. „Aga teie wõite rahulik olla, see peab sellegipärast maksma ja teie tohite walida, mis saada soowite: lillekimbu, wõi mõne ilusa konnakarbi, wõi Jaapani waasi, nagu neid kaptenid siia kaasa toowad. Mis asi peab see olema.“

Neiu ei wastanud, waid silmitses teda wargselt ja see pilk näitas, nagu oleks ta korraka wanemaks muutunud. (Järgneb.)

Pärnu pisukesed pabunad.

Enne ja nüüd.

V.

Meelest ei ole see õnnis aeg ununud, kui „Waldhofi“ wabrik iga töölisele „pool naela“ wiina, ühe kolmekopikulise worsti ja saiapätsi meeleheaks kinkis, et selle tähtsa teoga „hingesi“ tabada; Makarowi noorherra Sipelga automobiliga Ülejõeale „Tirtsu Marichenile“ kosja sõitis; monopolid kroonu wiina müüsid, Täats, Lemki, Tõntsu Jakob ja teised „samakonni“ tegemisest weel undki ei näinud; kui keegi uulitsapühkija eideke „Ranga Riinu“ tolmu sisse ära uppus ja wõõrad „patisaksad“ seda haruldast looduse imet suure huwitusega pealt waatasiwad; palwewennad pärnlasi hirmsa põrgu waluga ning hukatusega hirmutasiwad; mõned Saksa mamselid Eesti noori tütarlapsi ka mamseliteks püüdsiwad teha ja neid hantwärgi sellidega „Pritsumeeste“ aasta pidul „Klubis“ tantsida laskiwad, siis, — sel õndsas ajal elas Räime linnas keegi „Jüri Ilusam“, kes linade ülesostmise mõttes maal ringi sõitis ja kui linna jõudis, siis joogimajad, Ülejõelt Aspe juurest hakates kuni Riia uulitsani Baarsi juurde lõpetades, läbi rändas ja ninaaluse — ei, pealmise moka haigeks jõi, ning tühja tasku mõjul mõnelt lollimalt billardi peal „pool naela“ püüdis pea paranduseks teenida, siis õhkas mehike alatihti kusagil billardi nurga peal lauldes:

Ma olen „läbi kukkund“ mees,
Ja rahakott on tiiskuses! . . .
Ka haigus näos waewab mind,
Oh „surma wikat“ — ootan sind!

Nüüd aga, kus „Waldhofi“ ei ole oma saia, worsti ja „poole naeltega“, kroonu wiina poed kadunud, Täats, Lemki, Tõntsu Jakob ja teised „samakonni“ keedawad ja meestele „söögi-alust“ kraadiwad, tüdrukute „kerjakotid“ kadunud, „batisaksad“ kadunud, palwewennad kadunud, Saksa mamselitest õige wäike protsent alale jäänud — nüüd elab „Jüri Ilusam“ suurepäraliselt paruni elu; on isand Sõsleri sise- ei silguminister ja Maakonna walitsuse räimekonna esimees, ning laulab rõõmsalt „täis taskutega“ Loosi all, kalamaja katuse harjal kaksiraksi olles:

Nüüd olen mina kuulsaks saanud,
Ja taskud raha täis ka aand . . .
Kõik räimed, mis siin püütakse
Need minu kätest müütakse! . . .

VI.

Sellest on nüüd aastad ajamerde woolanud, kui Pelt hobusega maad mööda ümber sõitis, sitsirätikutega, pastlanõeltega, püksinööpidega, ussirohuga jne. kauples; kui Abras sawipotikesi ja kausikesi wormis; Kesküll kalkunitest ja kii- sudest kõige paremad pildid tegi; ahukaart Indrekson karskuse- ja „Wambola“ seltsi ruumides

$\frac{1}{2}$ klaasi theeweekese peale ööd ja päewad kokku kaarta mängis; Kommissar „kõrtspillidega“ kauples; Fridrich Urm „Lutika surma“ walmistas; Bliebernicht wedelikku pruulis, mis wõttis meeled meeste peasta, pooled meeled poiste peasta; õnnis Rosin „Endla“ wõi jälle „kooli seltsi“ lawal kupleesi kõõrutas; Safron-Sachker „tedretähti“ kaotas; Unt habet ajas, nii et pool habet peale ajamist hurra karjus; Kirsfeldt pandimaja pidas ja sellega raha kokku „widas“, siis — sel korral elas seal ringkonnas poolpime mehike, keda „Walgeks aruks“ nimetati, sest et mees näost kui peast walge oli ja kes enesest kirjaniku tahtis teha, kuid peale mõne liht sõnumekese kõik tema tööd paberikorwi lenda- siwad.

Agaga Sindi paruni kohitsemise sõnumi pärast pani pristaw Hahn „Walge aru“ puuri, kus tema nahk punaseks pekseti, — laulis „Walge aru“ pärast patukahetsemist:

Need ajalehed lolliks läind —
Ma olen kõik nad läbi käind;
Mu töösid ei nad armasta —
Ei kirjanikku minust saat!

Nüüd aga, kus Pelt kaubakontori awanud, Abras suurepäraliselt uhkuse ja iluasjadega kom- mertsiat teeb, Kesküll Rakwere poole kolinud, ahukaart Indrekson nägu põetades wana raama- tütega ja sõnnikuga kaupleb, Komissar sahariini müüjaks hakanud, „Lutika surm“ Urmi surmanud, Bliebernicht tubakakaswatajaks hakanud, kõhutõbi Rosina ära wiinud, „Tedretähed“ Safron-Schakeri kaotanud, Unt pealinna kolinud ja mammonameheks saanud, Kirsfeldt linna saunas käies oma rammusaks läinud kõhtu „silla kohtu“ kimbuga nuhtleb — nüüd, nüüd on „Walge aru“ üleni „Punaseks aruks“ muutunud ja poogib omad käsikirjad, kus hulgas ka Sindi paruni kohitsemise lugu sees, kõik „punaste kaante“ wahle, on üleni ise „punane“ ja „punaste põhjusemõtete“ pärast paigutatatakse teda waesekest siia ja sinna trellide taha, kus jällegi nii kurwalt ja õhkawalt laulab:

Kui olin „Walge aru“ ma
Ei keegi wõinud mind sallida;
Nüüd olen „läbi punane“,
Kõik taganewad eemale! . . .

Jaska.

Sealt Pärnu mere kalda pealt.

I.

Sealt Pärnu mere kalda pealt
On kuulda „sillakohtu“ healt;
Sest linna saunas nuhtlust näed,
Kui sinna wihtlema end läed.

Ju wanast „Audru wana“ ka
On nuhelnd sillakohtuga
Neid Wõlla poissa hirmsaste,
Kes kõrtsus läinud tülisse. . .

Enamlased olla Petrogradi all walgete
wastu tankidega sõdinud.

Walgekaartlase wõitlus enamlaste soomustankidega.

Nüüd Pärnu linna isad ka
Ju endise eeskujuna
On linna sauna „kohtuks“ loond
Ja peksu witsad sisse toond.

See wahekord weel olemas,
Et teised sind ei „whittlemas“;
Kuid iseennast pead sa
Seal mehe moodi nuhtlema. . .

Kui peale sauna koju läed
Ja oma „ülikonda“ näed,
Siis tärkab meelde sinule:
Silla kohus — Audru wanake. . .

II.

Sealt Pärnu mere kalda pealt
Kuulda koolipapakeste healt:
Kes kooli töö on seisma pand,
Et klassis sõrmed külmetand. . .

Nüüd „papad“ ise hulgana
Läind metsa hagu raiuma,
Et wähedegi kütet saaks
Ja kooli klassid lämmeks aaks.

Üks „papa“ läinud Audrusse
Ja wõtnud kiini õlale;
Ja teine „papa“ Pootsi pool
Teeb hagu nii, et unub kool. . .

Ja kolmas Tori metsa läind,
Ning neljas Wälla pool on käind,
Nii lapsed soojust ootawad
Ja jõuluks seda loodawad. . .

Te' „papad“ Wabariigi aal,
Mis näete ära Eestimaal:
Eks ole see suur haridus
Ja õige laste kaswatus.

Jaska.

Karsklase monoloog kongressilt tulles.

(Wäike meeleolupildistus, samogonni aurus
soojendatud 40° temperatuuris.)

„Austatud koosolejad! . . . Nu-jah, näh:
austatud koosolematad! . . . Äh! Ei, jällegi ei
kõlba. . . Hm! . . . Aga kuidas? . . . Ei teegi
sissejuhatust? . . . Nii ta läheb! Keskelt peale,
muud fihti. . .

Nii siis:

Mina olen naljamees! . . . Nal-ja-mees,
juba sündimisest saati . . . See kalduwus on
mul, nii õelda, päritud, sest wa' Tõntsu Jaak,
wana kirikuwaht, jutustab tihti, kui ta poole-
toopi põhjuli keeranud: minu suurisa olewat
wanapagana juures hoowi-naljahambaks. . . .
No, ütelge siis, mis te ütlete? . . . Ja! Aga
laulda wõin ma ka, ilma et ma, ausõna, ühegi
köstrikoha peale kandideerinud oleks. . . Ja
laulan kohe, kui tahan:

Mina waatsin aknast wälja.
kõik taewas oli lilla —
üks neiu, kitsa kleidiga,
läks üle armu-silla. . .

Lõbus tuju peab inimesel olema — see on peaasi . . . On sul tuju lõbus, siis ela ilmas, kui pulmas. Ja-a! Aga on sul tuju hapu, ja sööd sa siis ka poole naela hapuid heeringaid ära, mida üks kõhutäite eest hoolitsew ametkond sulle omast armust üsna poolmuidu annab, siis — siis tõuseb sinus see hapnik nii kõrgele, et sa — . . . nojah nõnda edasi. . . Ning millest see tuleb? — ainult sallest, et inimesel lõbus meeleolu puudub! . . . Oleks inimesel teatud meeleolu olnud, siis oleks ta püksirihmale uue augu sisse teinud, rihma pingumale tõmbanud, ning antawad heeringad väljaandwale ametnikule, kes nagu sinepisse kastetud suhkrunaeris su otsas wahib, wastu pead wiskanud. Ning koju minnes oleks ta laulnudki weel:

Ei, kõhutäite ametkond,
sa mulle waewa tee, —
sest põllutöö-kongressile
ma iialgi ei läe . . .

N — ja, see kõik oleks, kui inimesel lõbus tuju on. . . Lõbus tuju, see on üks jumala kingitus: . . . Wa' Püha-papi Siim, wa' palwewend, ütleb küll: see on kõik kuradi töö ja teht! . . .

Kus ta siis seda on! . . . Kas siis jumal üksi nutturid armastab, niisugusid, nagu sina oled? . . . Kas see siis jumala meelepäraline on, et sa, kui sult kas wõi wana pastaltki rekwireerida tahetakse, *Jeremia nutulaulu seitsmeteistkümnel korral üle loed, igakord ise wiisil?* . . . Seda ma juba ei usu! . . . — Wõi kui ongi na', kudas sa tõendad, et kurat mu lõbusa tuju juures süüdlane on, olgu siis peale! . . . Minul ta üks kama kõik. . . Tähendab siis ainult, et kurat mõnus mees on, asi sellega. . . Kus pudel on? Kus on pudel? . . . Ah, kurat, pudel juba tühi. . . Kõrtsipapa! . . . Kõrtsipapa-a!

Kõrtsipapal oli head napsi!

Trulla ja trulla!

Kõrtsimammal oli tütarlapsi . . .

Trulla ja trulla!

Kõrtsimammal oli tütar Siina,

trulla ja trulla!

Kõrtsipapa, tule, anna wiina!

Trulla ja trulla!

Ma ei tohi laulda? . . . Miks ma siis ei tohi laulda? . . . Ega ma kusagil pritsisaalis ole, et ma ei tohi laulda, ma olen L-i-i-w-a kõrtsis! . . . L-i-i-w-a kõrtsis! . . . Ja miks ma ei tohi siis laulda? Kostab uulitsale? . . . Noh, mis sellest, et kostab uulitsale, ega siis uulitsal praegu karskuseseltsi laulukoor ei ole. . . Aga, kõrtsipapa, näe, pudel on tühi, too weel napsi . . . Ei, ei, too kollast, seda walget plaga ma ei taha! . . . Ei taha! Seda wõid oma seale haige jala peale määrada, näe, ta lonkab. . . Ei lonka? . . . Miks siis ei lonka . . . Minu wanaisaisa, kes praegu taewataadi välisministeeriumi uksehoidja juures wõtmeheidjaks on, lonkas kolm aastat ja kaheksa kuud, siis mina ei peaks teadma, kudas keegl lonkab. . . Mina lonkawat ise? . . . No,

ega seda ole. . . Mina kõnnin sirgelt, kui küünal. . . Näe! . . . Ah, kurat! . . . Pagana libe põrand . . . Kõrtsipapa, kui sa teinekord weel näed, et ma siia tulen, puista oma põrand siis kolmetolliste naeltega üle. . . Praegusel kujul on see põrand ju otse hädaohtlik . . . Aga too nüüd napsi! Kuule, kas su „õrnem“ pere on kodus? . . . Ei ole? . . . Noh, siis wõin ma laulda ka:

Ei kirikherra Hildaga
pole surnuaedas käinud ma,
ei Suures-parkis pole ma
patseerind teise naisega. . .

Ma oskawat ilusasti laulda? . . . No, muidugi oskan ilusasti laulda . . . Juba mu isa kas ilusasti laulda, ehk ta küll minust kolm aastat noorem on. . . Kui wana ta siis olewat? . . . Kui wana? Wist üheksakümmend üheksa aastat. . . Jah! Aga kas mina olewat siis sadakaks aastat wana? . . . Ei ole! . . . See on mu poeg, kes nii wana on. . . Aga kui wana siis mina olewat? . . . Jah, kust siis mina seda tean. . . Ega ma siis ometi wa' Torgu Madise moodi enesel ise waderiks pole olnud . . . Aga kui sa just nii wäga mu wanadust teada saada tahad, mine siis Sõeru Tooma juurde, küll tama teab: ta mitu korda rääkinud, kudas ta weel taewasewale kükitama jäänud, kui mina juba alla hüpanud. . . Hei, preili, pidage kinni! . . . Siin 5 marka, kas. . . See pole preili? . . . Kes ta siis on? . . . Sinu naine? . . . Kudas, kurat. . . Ah, sa lubad mulle ust näidata. . . Ära karda, tean isegi, kus ta on; ega ma läbi korstna sisse ei tulnud. . .

Ma olen naljamees,
mul rõõmus süda sees.
Mul seitse pruuti on,
neid kõiki armastan. . .

Miilitsaülem tuleb? . . . Noh, mis sellest, kui ta tuleb . . . Arwate wist, et mina niisuguseid mehi näinud polegi? . . . Ehee! Minu naise wõõraspoeg on praegugi Wirumaal, wõi Wõrumaal, mina just tea, kudas seda kohta hüütakse, mi-li-tsi-nääriks! . . . Ja! Ja minu isa esimese mehe teise naise. . . näh' — esimese naise teise mehe õetütre poeg on praegu Inglise laewa peal laewapoisiks. . . Mäletad ehk, kui suur mees wa' Ungru krahwi toapoiss oli, ja kujuta siis: laewapoiss. . . No? . . . Ah, ma pidawat nüüd jutu järele jätma: miilitsaülem tuleb? . . . Noh, eks ma wõi siis juttu järele jätta kah. . .

Ei ma pole protokolle teind,
ei wiina ots'tes waewa näind . . .
Ei Liiwa kõrtsi leti all
mul seadus pole saadawal . . .

Ah ka laulda ma ei tohi? . . . Tähendab: sõnawabadus on wõetud, tahetakse lauluwabadus ka wõtta. . . Sarnase wägiwallaga ma rahul ei ole . . . Ei ole! . . . Ma protesteerin! . . . Sul on eratuba, kus protesteeritakse? . . . Saada

siis mind ka sinna. . . Ei, see ju kanakuur, sinna ma küll ei lähe. . . Ei, ei lähe! . . . Muidugi lähen wälja. . . Hoiat eest, risust äral. . . Siin on mees, kes Ajutise walitsuse ajal Walges saalis karaulis on olnud. . . Mõistad? . . . Kurr. . . Ei mul pole wiga midagi. . . Nägin ainult põrandal täi, tahtsin üles wõtta, miilitsale meeleheaks anda, puged, pagan, ahju. . . Kudas mu nimi on? . . . Jah, kudas ta on? Aha ja: Jaan Kukkus. . . Ei usu? . . . Noh, siis mine, küsi kirikherra käest, ta on mulle seda öelnud, ehk üttele sullegi. . . Tahad mulle prii korterit muretseda? . . . Suur, wäga suur lahkus, kuid tänan wäga: mulle pole weel üles öeldud. . . Ja kuigi öeldakse, siis wõtan enesele ühe rahwaerakonna lahkunud ministri koha, ja asi nudi. . . Nii ehk naa, kuid elada saab! . . . Siis pidawat ma nüüd minema hakkama? . . . Noh, kui te seda heaks arwate, eks wõin minna kah! . . . Head nägemist! . . . Aga kell on wist juba kaks, ja sel ajal annab mu eit mulle pealelõunase unetunni. . . Heidan õige siia, pisut puhkama. . . Olla mudane, ütlete teie? . . . Ähää! Minge õige ühe pidu ajal pritsimaja saali, nuusutage seal põrandat: waat, seal on muda! . . . Ehk istute ka siia wäheks ajaks jalgu puhkama ja juttu ajama. . . Teil pole aega? . . . Noh, eks tulge siis, kui teil aega juhtub olema meile. . . Meie eidel head kalja, ehk toob. . . Ah, noh, teid kutsutakse? . . . Preili? . . . Ahaa! . . . Adjeel! Head nägemist, head nägemist! . . .

A. Sakalay.

Armas Mats!

(Weidi hiljaks jäänud, sest et traadita telegrafi traadid ameriklaste telegrammide all katki rebenenud).

Kui sul wõimalik om, siis osta Eesti waltut eest ütts pudel, „miilitsi seltrist“, rüüpa tu ära ning mine kuhugile kõrge koha päale ja karju saariaegse passi äälega „urra“ ehk pransuse keele „wiinawaat!“

Tolle tiblamenti sammuga näita sa üles igale ühele oma suurt waimustust ja uhkuse tunnet.

Ja praegu om sul änam, kui kunagi enne põhjust uhke olla — Eesti riik om hakanu tõiste riikidega konkareermä ja tahab wägise Pariisi rahukontserwi loorberi lehed üle lüüa ja oma iseseiswuse tsonn bulljoni leeme sisse panna. Seda om sortsid wälla urnu ja rükkiwad oma lehe edimisel küllel ära.

No mis äält sa teed?

Leementsoo ja loid Tsurts nägid irmust waewa, istutasid loorberisi mitu pikka kuud ja nüüd tuleb wäike Eesti ja lööb nee loorberi üte ropsuga üle!

Aga ta es lähegi esi noid säält Pariisist otsma waid ta nõuab, et need taimed pääwad

saama Tartu linnä saadetus, sest Tartu linn om nüüd pallu tähtsam ku tu Pariis kõige oma kahwli tormiga kokku.

Pariisi mehed om küll nüüd mede peale kadedat ja tahawad, et me peaks kõige tolle asjaga sisse kukma aga — tutki!

Üits Pariisi ärra tegi iljuti meie kabanduse köstrile ettepaneku! Tallinna linna Paabeli torni ehitama nakata, et siis wõiks sealt torni otsast oma iseseiswust kõigile kuulutada raadijunni teel.

Aga tu om kõik ütts trageedia sõja kunst ja muud midagi!

Meil ehitasse juba ammu Paabeli torni parakrampidest ja partwellidest — ehehe! Aga me ei te tollest wälja, kui tu torn uitskord walmis saab, siss ütleme katohta ja tawai suda peale loorberi ka oma pipar ja wirts!

Waata nii om tu asi! . . . Aga noh sa ei tää ju siiski messpärest ta Tartu siss nii tähtis om.

Aga oot ma riskeeri sulle kõik selle kupaatse ära.

Waata tu Tartu om tolleperast nii wäga tähtis ja suure au sees, et seal mede mehed piipu tõmmates punaste ämamblastega nõu peawad. Ühte wäga tähtist nõu, aga mis nõu, seda es tää kergi akustraata ütelda.

Terwe Tartu linn om ajakirjanikka täis, kuid üttski ei saa tolle õige järje peale.

Ajakirjanikud om wäga wihased, sest paljut om kaugelt jaapmannist, inglandist ja amerikast siia sõitnu kõige oma aparateidiga ja nüüd ei saa mitte midagi täada.

Ka meie ajakirjanikud kolawad sääll ringi, kuid neil om rohkemb õnne olnu. Üits om isegi ukse wahelt nännu, kuda see suur ämamblane paberossi otsast tuha sülepotti raputanud.

„Waba Maa“, kes tõistest arilikult ikka ette jõuab, om seekõrd päris taha jaanu.

„Pääwaleht“ ja „Sortsianttimukrant“ om ette jõudnu. Ja just nimelt selle ämamblane Litwinowi kübaraga. „Pääwaleht“ kirjutab, et ta näind oma silmaga seda kübarat ja see kübar maksab oma 14 tuhat pulka ja „Sortsianttimukrant“ kirjutab et ta näind ka oma silmaga seda mütsi ja see müts maksta oma 30 tuhat krihwelt.

Aga „Waba Maal“ põle midagi ütelda. So, nüüd sa tääd misspärest Tartus nii wäga lugupeetas — Litwinowi kübara pärest? Ja, meie ajal ei ole pea sugugi tähtis waid ainult müts.

Katsu omale, armas Mats, ka hää ja kallist müts muretseda ja sa wõid suureks meheks selle maailma planedi loobuse peal saada.

Gori.

Päewa-

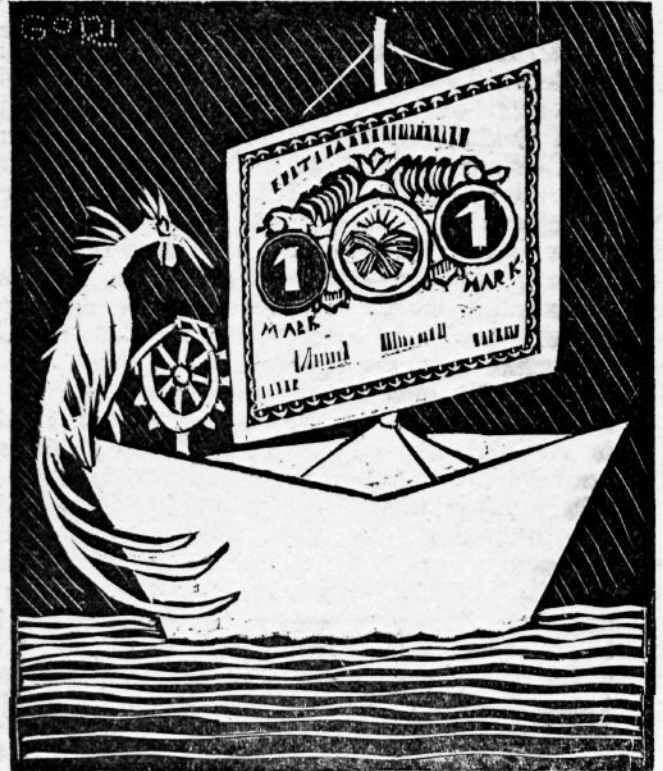
„Päewalehes“ scowitab keegi kuritegewuse wastu wõitlemiseks kurja-

Ka seltskonnategelane!

Kapten on aus aga puri ei kõlba kuhugile!

„Ehe, igalpool waateakendel on seltskonnategelaste pildid väljas, nüüd o' minu pale ka seina lõõdud. . . Ju nad siis mind ka seltskonna tegelaseks peawad!“

Kukk: „Kuradi paha puri, sellega ei saa sugugi kurssi pidada — tuul ajab, kuhu heaks arwab!“

Läinud päewade ülewaade*)

Mispärast tööerakond neil päewil kerge rabaduse sai ja sotsialdemokraatidel süda weidi pahaks läks.

See oli üleriikline põllutöö-kongress, mis waltsewate herrade meeled rahutuks tegi. Tööerakonna häälekandja ütles küll, et Tallinnas „Hallide parunite näitus“ tolme pannakse ja soowitas, et ta sõbrad sinna ei läheks, kuna „Sotsialdemokrat“ pikalt mustadest kaarnatest kõneles. Aga põllumehi tuli Tallinnasse kokku 720 ja siis ütles „Waba Maa“: Pagana päralt — nüüd ei osanud ma oma nina tuule järele seada. Ja mis kõige hullem: Kogu suwe ägas meie Asutaw Kogu lapsewaewas, sest ta sünnitas maaseadust. Aga nüüd ütlesid põllumehed ühest suust, et see seadus kusagile ei kõlbada. Nõnda prassisid siis põllumehed ühe tunniga selle kõik ära, mille ristseid nii suure piduga pühitseti ja kus juures waderid nädalate kaupa kaklesid.

*) „M. Matsi“ laialdasest lugejate ringkondadest on tihti soowiawaldusi kuuldawale tulnud, et „Mats“ oma lugejaid tähtsamate poliitiliste sündmustega tutvustaks. Meie saame aru, et need soowid õigustatud on ja katsume nende soowidele wastu tulla iga nädala kohta lühikest ülewaadet tuues. On ju see soow weel seda rohkem põhjendatud, et Mats laialdastes lugejate ringkondades pea ainsaks ajakirjaks on. „Mats“ walgestab sündmusi täitsa erapooletul alusel, olgu siis, et mõnele narrusele oma poolt pisukese nihwaka annab, mis muidugi väga tarwis läheb.

Muidu elasid põllumehed pealinnas rõõmsasti ja üteldi, et nad kõik kuiwad ja märjad paigad läbi käinud.

Kui siis palja pealaega M. Lüdlig lõpuks weel „Mu isamaa mu õnn ja rõõm“ mängis ja põllumehed „Estoonia“ saalis täie rinnaga kaasa laulsid, wõtsid nad oma kompsud ja ütlesid: „Lähme ära siit, sest meie ehitasime Eesti riiki.“

Kuidas rahwaerakond kõigub nagu pilliroog tuule käes.

Rahwaerakonda iseloomustab kõige paremine ta juht, kes on üks pikk, peenikene mees ja kelle nimi on Jaan Tõnisson. Kawa aega käib juba see Jaan Tõnisson mööda Tallinna uulitsaid ringi, wõtab iga wastutulejal palitunõbist kinni ja küsib: „Kuule, mis sa arwad, kas astun walitsusesse, wõi ei.“ Ja nagu nüüd teada, on inimeste waated selles walitsuse asjas väga mitmesugused ja sellepärast ei ole ka nõuanded mitte ühe laadilised. Üks ütleb astu — teine jälle: ära astu. Ja nõnda kõigub nüüd Jaan Tõnisson ja temaga kogu rahwaerakond edasi ja tagasi. Ühel tunnil annab Tõnisson teada, et ta astub ja juba järgmisel tunnil teatab ta uuesti: et ta jälle wälja astub. Ja nõnda teeb-juht ühes kogu erakonnaga pikemat aega kõietantsu, kuna maaliitlased seal juures seisawad ja käsi plaksutawad. Wõib olla, et siis, kui neid ridu loetakse Jaan Tõnisson kas ninali kukkunud, wõi kõts katkenud, see tähendab; wiguri tegemine lõppenud — kuid praegu, kus kirjutan, kestab nali täie hooga edasi. Tõnisson ise ütleb, et teda kutsutawat küpse kartulid tuest wälja tooma, aga teised hoiatawad teda: Sa põletad oma näpud.

pildid.

tegijaid päwapildistada ja siis need pildid awalikku kohta üles panna.

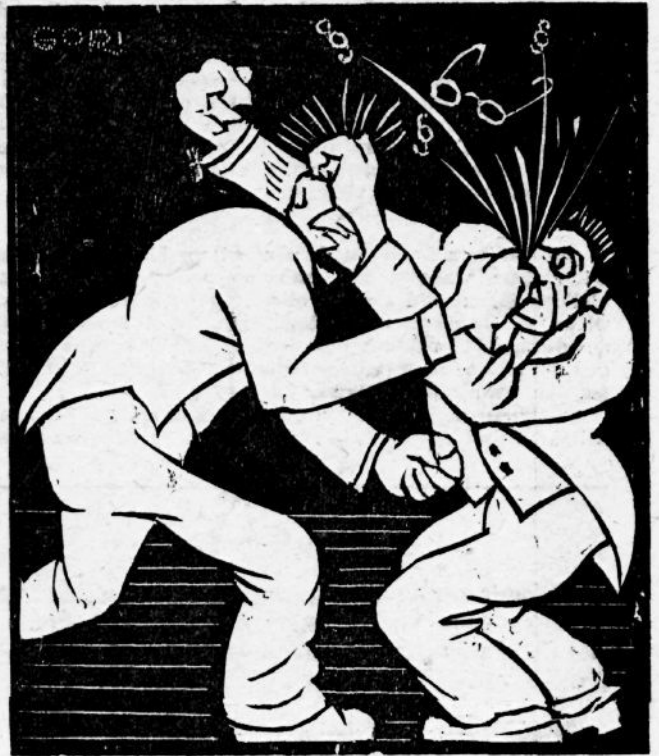
Ärimehelik kriika.

„Minul olep 20 miljoni see tsaari paberraha ja minu tahtma see raha üle piiri wilma, aga minu mitte seda saama! Minu ei teama, mis peab tegema?“

„Ai wai, sinu ei teeb midagi, sinu ütleb ainult, et see olep üks transiit kaup!“

Pildike loodusest.

Mida see pilt kujutab, kas meie kulturi tõusu parlamendis, teatris või „Rekordis“ on raske ütelda, sest et pildil poksjad kõik allkirja segi on puistanud. Sellepärast arwaku igaüks ise, mis ta tahab.

Töörakond ja sotsialdemokraadid waatawad hinge kinni pidades pealt, sest nad ei taha nähtawasti Jaan Tõnissoni kuidagi tagasi hirmutada. Neil olla kibedasti ühte emalõwi sälgu tarwis, kelle selga wõiks istuda ja siis edasi Jeruusalemma poole ratsutada.

Eks ootame ära, kuidas siis walitsuse regi hakkab mõõda wärsket lund libsema kui Tõnisson pukki pannakse. Nõõõõ!

Kudas siseminister oma näpud ära põletas ja selle läbi Eesti rahwale uue weretunnistaja tegi.

Mõned hallid parunid kaswatasid omale niisuguse õuekoera, mis alati üle aia töörakonna ja sotsialdemokraatide õue aukus. Ja põrmukski ei pidanud ta oma suud. Läks töörakondlane wõi sots oma igapäwasele asjale jälle oli naabri õues kisa lahti.

Noh, ütelge, kas see ei aja juba südant täis.

Aga weel rohkem. Hallid parunid õpetasid ta nii wälja, et ta isegi siis hulguma pistis, kui mõni töörakondlane mõnele ilusale naisele silmi tegi. Noh tule Jumal appi — niisugune elukas rikub kogu ilma rahu.

Seal sai siseministriks Hellat, kes on üks wäga karmikäega ja energiline mees. Kui siis Eesti Maarahwa Liidu kutsikas jälle kord töörakondlaste peale haukuma hakkas, ütles Hellat: Minu riigis ei pea teps' niisugust looma olema, haaras tugewa 15,000 naelase kalka ja lõi ta surnuks.

Aga taewake — seda kulus weel. Nüüd tõstsid hallid parunid hirmsat kisa, kutsusid kõik nutunaised kokku ja hädakisa kajas üli riigi.

Ja see kisa oli weel suurem, kui endise koera haukumine ja rahu ei olnud ikkagi saadud.

Nüüd tulid hallid parunid kokku ja ütlesid: Sa waene loomake, sa pidid surema, sest et sa truu ja hoolas olid. Ja nad suitsetasid talle ja lasid magust haisu ja tõstsid ta pühade hulka.

Ja nõnda tuli, et Eestis uus weretunnistaja juure ilmus ja seda tegi üksainus mõistmata kalkahoop.

Hallid parunid panid aga oma õue uue kutsika kaswama (koera poegi on ju kerge saada, maksab ainult suka nõela) ja üteldakse, et sellel pidada terawam pealagi olema. Tuleb weel wihasem ja haugub ning hulub hulle mini, nii et kogu ümbrus kajab.

Tagatipuks mitmesugustest pisukestest asjadest, mis aga ometi meie pinnal on sündinud.

Oli koos „Estonias“ üleriikline karskuse-kongress. Kuid ta ei saanud — nagu kõneldakse — punases saalis lõpulikult töötada, sest saali olnud wäga kibedalt tarwis — suureks joogiõhtuks.

Ja kui hommikuks olnud mitu pange piiritust ja mitu tosinat joodawat wiina pistikeste pitsklaasidega ja suurte teeklaasidega ära kallatud — siis hüütud: elagu karskus.

Ja wiimane koosolek olnud enesega väga rahul, sest ta ei edendanud karskust põrmugi vähem kui kongress. Ei palju rohkem — sest ta joonud puhwetist — wiina otsa.

*

Wabariigi aastapäewal oli „Estonias“ suur sööming ja jooming. Et näljaajal söömine ja joomine just ilus sõna ei ole, siis nimetati seda head olemist seal raut'iks, millest alamad inimesed hästi aru ei saa. Kõneldi, et õhtu — muidugi hilja õõ peale, kui wiinad — punased ja walged — puhwetist otsa olid lõppenud, harutanud seaduseandlise koja liikmed enda wahel üleriiklisest wiina keeluseadusest. See on õige — kõige parem olla siis keeluseadust kawatseda, kui pea pohmellis ja süda paha, sest siis tundub keeluseaduse wäljaandmises põhjust.

*

Walitsusel oli kord nõu wiinamüüki wabaks lasta. Mitte üsna wabaks, aga sabades oleks teda saada olnud. Meil on igasugusid sabasid olnud, aga wiinasabad puudusid. Oleks ju huwitaw näha olnud, kas need sabad ka teiste moodi on. Ja walitsus oleks wõinud näidata jälle ühe uue teenuse peale oma tööde registrist ja ütelda: „Waadake, ma olen wiinasabad teinud.“

Millal need sabad tulewad ja kas nad tulewad, seda näitab tulewik. Ringiwaatleja.

Säh sul, said!

Oh küll kentsakaks on muutund meie Eesti maa, Ei wist tema wastu enam teised ükski saa. Jaanilt ära wõtta tahetakse mõisa maid. Landeswehri hurjutakse: „Säh sul, said!“

Kogus töö läeb kergelt nagu lepse reega. Walitsuses töid juhatakse koodiga. Rahwaerakond teeb tööd ja higistab; Sots lööb loodert, — ainult kaja mehi wägistab.

Ajalehti Eestis ilmub kaunis palju nüüd; Sõnumiteks toowad — ainult ühe teise süüd. Päewaleht lööb sõda „Waba Maaga“ Sõimab kirub, — ähwardab sea ihuga.

Puskar-wabrikuid wist tuhandeid on meie maal, Joobnuid naisi, mehi uulitsal näed igal a'al. Pidud, söömingud, löömingud. — Wiina katte all Läheb lahti Wiru tänawal maskepill.

Seltsi tegelased on meil Eestis agarad, Koosolekutest tihti-lugu puuduwad, Kooperatiiva ja ühinguid likwideeriwad, Ning warandust omale konfiskeeriwad.

Küll on ametkonnad mõned õige wägewad; Nende ametnikud nuuskimistes tugewad. Eratasu külap wist saawad selle eest, Ega muidu ei nühitaks oma meest.

Kaubahinda on meil mitmewõrra tõstetud. Riigiteenijale palka juurde l u b a t u d (!) Kingsep, rätsep näe streigi lahti löid, Tööd ei tee nad sulle muidu, kui wiid sülla puid.

Wõtaks pergel mind, et seda kõik teil rääkisid, Wiimaks mõtlete, et tühja lori ajasin. Aga sündind lood on tõesti siin. Kellest juttu tegin, waewaku neid piin. —S.

Kõnetraadi juures.

(Üks iseloomulik telefoni-kõne).

Krr . . . Hallo . . . Lubage 167 . . . sada kuuskümmend seitse . . . Kinni? Kuidas kinni? Herra Matakast nägin ma alles eila Wirus, ja ega ta midagi kurja pole teinud, et . . . Kuidas? Kinni? Ah soo. . . wabandage . . . sain aru . . . kunas wõib saada? . . . Ja, ja, teadete büroo. . . eila arwasin heaks kontserdile minna, aga piletid olid müüdnud . . . Krr . . . lubage 167 . . . on juba waba? Nii, nii, väga hea . . . On . . . on herra Sitikas seal? Ei ole? . . . Mis? Wõi Matakas ikka jah . . . Olge head, kutsuge ta toru juure. . . (O m a l e: kuradipihta, see jandamine . . .) Herra Matakas räägib? . . . Kuidas teil käsi muidu käib? Mis? . . . Ah soo. . . Kas olete juba ajakirja asjus lähemale otsusele jõudnud? . . . Ja, ja, otsime küll. . . seitseteistkümmend puuda . . . Kuule, kallis. . . Ah see õhtu wõi? Ko . . . ko-re-o-graa-fi-lis-te e-tüü-di-de õhtu . . . Saite aru? Ah isand Kuks? Ei, teda pole praegu siin, wast kannatate pisut, ta läks üle uulitsa poodi, . . . ja jah, tuleb kohe, läks, poodi . . . No jaa, ega me seda kindlaste ei tea. . . peksta nad said . . . Ah kurat, saate aru, see tähendab, wabandage — ta läks üle uulitsa poodi, palitut ei pannudki selga. . . Ah soo jah, millal meil järgmine koosolek on? . . . Wabariigi walitsus sellest loost midagi ei tea. . . Mis? Warastuse? Ei, wa-rus-tu-se. . . Kuulge, kuulge, ärge weel . . . Kas te boheemkonna mainimata suhetel olite? . . . Ja, ja . . . suhetel. . . suhetel . . . taewake, kas te Eesti keelt ei mõista? . . . No, wõi ei olnud? . . . Halb. . . Räägitakse. et . . . Mis, mis? „Waba Maa“? Ah soo . . . hm, hm . . . Kui wanaks teie poiss ka saab? . . . Aga oleks tore, kui . . . No, wast räägime homme edasi. . . Te nummer on ju 167? . . . Kõlistage isand Kuksile weerand tunni pärast. Oswi.

Meie Matsi lühike katekismus.

(Peale läbilugemist mitte katki kiskuda, waid lastelastele alal hoida).

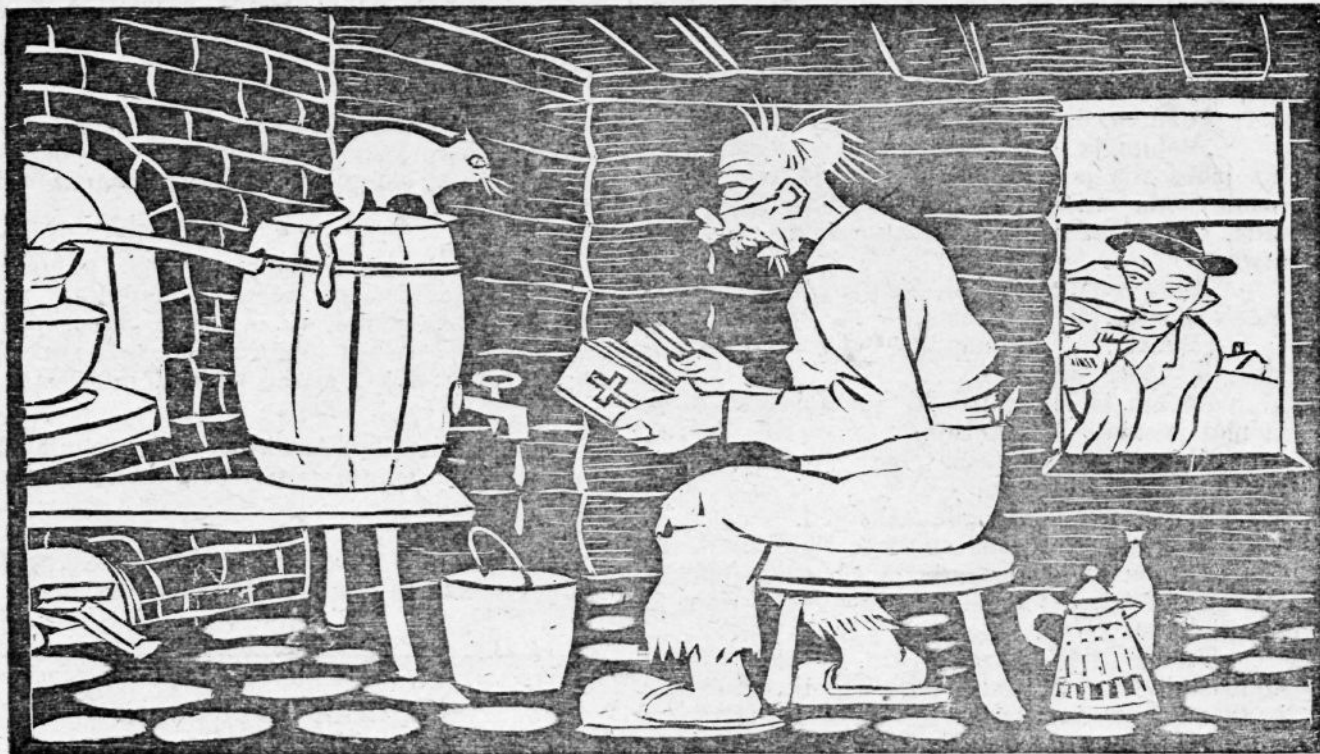
Midagi ka umbes eessõnataolist.

Et meil wiimasel ajal usuõpetus koolidest ja kirikutest, kui sunduslik element wälja heidetud on, see aga mitte terwisele kasulik ei ole, siis tahame siinkohal usuõpetust sunduslikult laiali laotama hakata, et „Meie Matsi“ lugejaid laia tee pealt hoida ja patust pöörda, sest wiimne päew on lähedal.*)

Kuid me oleme otsusele jõudnud, et usuõpetust niisugusel kujul, nagu seda senini tehtud on, jätkata ei wõi, sest õppija eest ei tohi

*) See on kindel, sest suhkruaew olla juba Tallinna poole wälja sõitnud.

Usklik puskariajaja.

„Näe wa Hüppaja Jüri ajab puskari ja laulab ise lauluraamatust salme peale!“
 „Noh sellepärast tal see puskar nii kange ongi — kange usk paneb kangust juurde!“

midagi warjata, waid talle peab kõik ära seletama just nii, kudas see oli ja on.

Ja seda tahame siinkohal teha.

Algust teeme, nagu ikka Piiblilooga.

*

W a n a s e a d u s.

Alguses ei olnud midagi. Ja lõppus ei olnud ka midagi, sest ei olnud üleüldse mingisugust algust ega lõppu. Oli ainult „Sõna“. See „Sõna“ oli Märt Raud, maksis kolmkopikat ja tõi tagumisel küljel kuulutusi pudukaupadest. Taarale niisugune raseerimine ei meeldinud ja ta määras „Sõnale“ 15,000 marka trahwi. Et aga siis weel ühtegi marka ega ka mingisugust halliparunit ei olnud, siis jäi „Sõna“ seisma. Seisis tükk aega taewalaotuses, kuni wiimaks Taara Staaraja Russast tararabumbia tõi ja sellest maailma löi. Maailma loomisega oli Taaral loomist laialt.

Esimesel päewal löi ta naiswoorimehe pukist maha ja „Lindeni“ kafee aknad sisse.

Teisel päewal löi ta wilet ja lahutas koorelahutamise masinaga edueraakonna rahwaeraakonast.

Kolmandal päewal löi ta suured ja väiksed kirjatähed, igasugused semikoolonid ja küsimismärgid ja wahetas Rakwere linnapea kalossid ära.

Neljandal päewal löi ta kalad konserwipurkidesse ja raudnaela tsekileiwa sisse.

Wiiendal päewal löi ta kiskjad elajad kantseleidesse ja büroodesse ja kingsepp Pinsoli naise silma seatina tükiga wälja.

Kuendal päewal löi ta inimese, andis talle näpupassi ja wiis ta loomade aeda.

Seitsmendal päewal nõudis palka juurde, kuid et seda ei saanud, siis löi streigi sisse ja wiskas kondid „Kuld Löwi“ kabinetti pikali.

Kui ta enese wälja sai puhanud, wõttis ta woorimehe ja sõitis loomade aeda.

Inimene lamas puuri põrandal, näris punast õuna ja nägi wälja nagu igawene ahwukaat.

Kui ta Taarat nägi, ostis ta kohe ajalehe ja hakkas poliitikaringwaadet lugema.

Kuid Taara sai asjast aru ja kähwatas:

„Ma ehitan demokraatlist taewariiki ja sina, lurjus, sööd punast õuna! . . . Kes andis sulle selle õuna?“

„Üks wanaeit andis läbi wõre!“

Taara kutsus miilitsa.

„Mine too see wanaeit siia. . . kärts ja põmm!“

Miilits tõi wanaeide sinna. Taara wõttis taskust paragrafi ja käratas:

„Kas sa ei tea, et peale kella wiit on õunamüük uulitsal keelatud? . . . Aga te olete

mõlemad süüdlased! Ma saadan teid üle piiri Wenemaale. Et te aga tee peal endid kellegi teisega ära ei wahetaks, siis panen ma teile nimed: üks on Adam ja teine Ewa! . . . Ponimajesh?"

Adam ronis puurist välja.

"Ponimaju! Aga kas ei saaks nii teha, et ma jääks siia ja Adam Bachmann läheks Wenemaale! Ma wõiks paar marka altkäe ka weeretada, mul o' weel üks wale wiiesajane . . . mis arwad?"

Taara waatas ümber, kuid nägi, et miilitsmees lähedal oli ja käratas.

"Wait! . . . Silmapilk istute summadani sisse ja kaote siit!"

Aadam ja Ewa istusid „summadani sisse ja nad põrutati Wenemaale.

Wenemaal hakkasid nad palehigi sees kommunistust tegema.

Warsti sündisid neile kaksikud.

Et Kainil kuldraha suurune Kaini märk südames oli ja ta hästi imeda ja emarinda spekulierida mõistis, siis pandi talle nimeks Kain ja Abelile Abel.

Trotski ristas lapsed ära ja nad määrati komissarideks. Et Kainil aga aeg igawaks läks ja ta aukõrgendust tahtis saada, siis lõi ta wenna tribunaliiga surnuks ja läks ise Ufa kubermangu kartulapudru sööma.

(Järgneb).

Gori.

Wanad, uued ja kõlgeuuemad sõnumid, wiimased ja eelwiimased teated.

(„Mele Matsi“ traadita ja postita telegrafi agentuurilt).

Eesti välispesitajad on korraldanud, et Eestisse lähemal ajal, kui ilmad soemaks lähewad, üks lendawa sea selja täis kuusepuu konserwa saadetakse.

*

Asutawas Kogus on puudepuudusel Tõnisoni koot ära põletatud.

*

Odameestele on Monako wabariigist, kirjanduslistel õhtutel toimepandawate tantsude likwideerimiseks, üks saatana karuselli täis mäda kukemune saadetud.

*

Odamehed tahawad „tuntud riigitegelast“ Munna't oma ühingu auliikmeks walida.

*

Et nahkade wabamüük lubatud on, siis kawatseb Kingsepp „Kommunisti“ oina naha peale trükkima hakata.

*

*

Hernehirmustistele tahetakse uus worm anda. Projekti walmistamine antawat Kompuse kätte, kes uue wormi kõigile heraldika nõuetele wastawalt kokku seab.

*

Paul Kuyberg kawatseb uut sauna ehitama hakata. Saun saaks samogonni pudeli põhjadest ja ajaks igale saunaskäijale ilma kütmeta palawiku peale.

*

Marodöörid häwitakse warsti põhjalikult ära. Nimelt kistakse sõnast „marodöör“ kolm esimest tähte maha, nii et järele jääb „odöör“. Ja odöör on ju hea lõhnaga asi, seda teab igaüks, ja selle wastu ei ole kellegil midagi.

*

Et kisklemist Asutawas Kogus tulewikus ära hoida, kawatsetakse saadikutele traataiad ümber ehitada.

*

Eilane öö läks linnas rahuliste mööda. Üntegi rahwasaadikut ei olnud uulitsal näha.

Gori.

Miilitsa kaebelaul.

Kui samogonni wabrikut ma tahaksin küll tabada, ei iial see mul korda läe, sest siis mind jalust rabada ju wõetakse, ju wõetakse — ja laua alla aetakse! . . .

Küll olen näind, kui toobiga joob kallist märga mõni mees ja siiski pikali ei jää, kuid, pagan teab, mis minul ees, — sest kui ju kolmat klaasi näen siis kohe laua alla jään! . . .

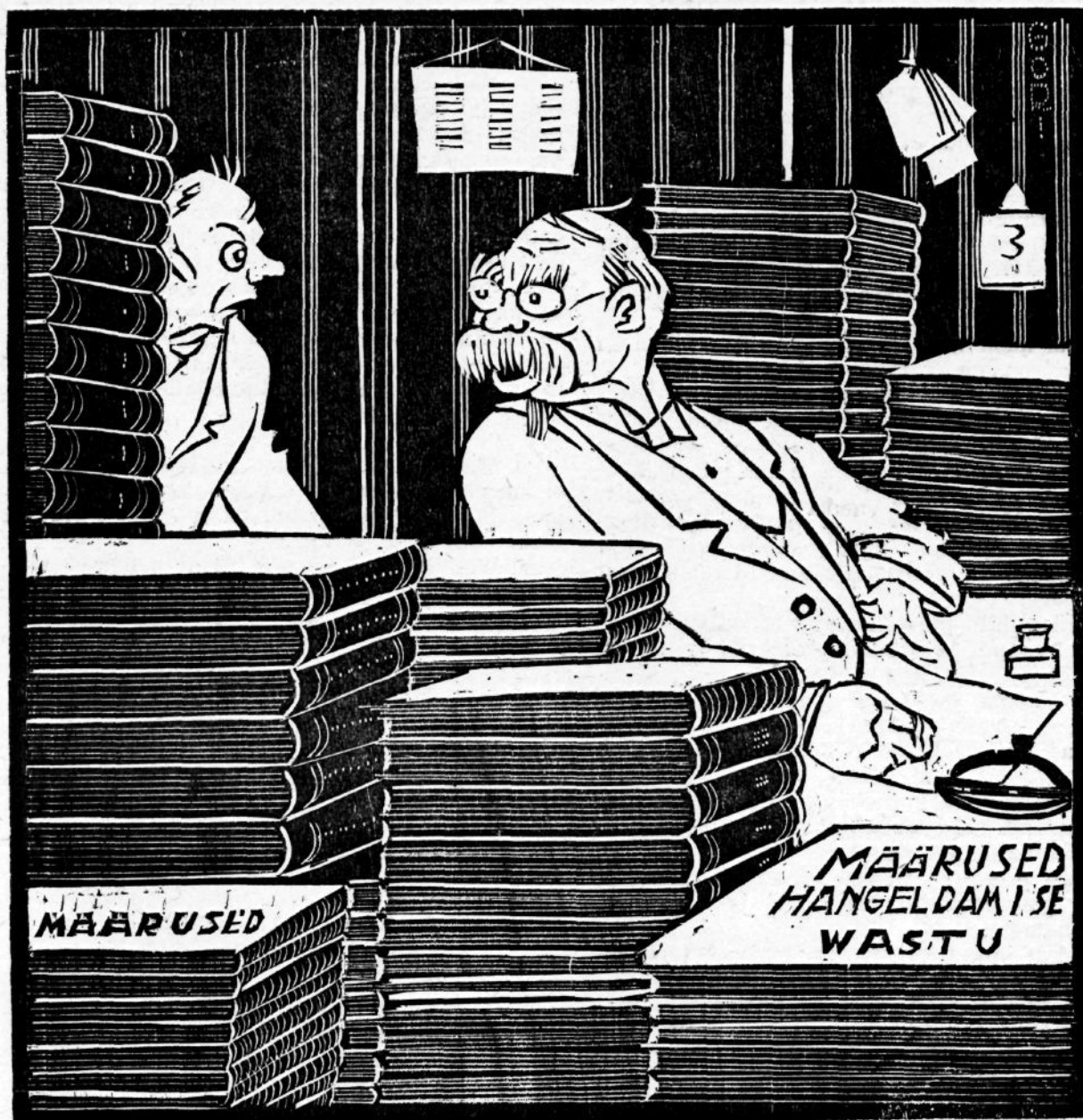
Siis kohe laua alla jään. . . Ning ilus pilt, kui kinofilm, mu aju waateakna eest läeb mööda. . . Ärdalt nuttis silm, kui ärkasin, kui ärkasin ning unenägu märkas. . .

Kord nägin und ka ülemast, kes oli kõhn, kui laewamast, ta kõrwal wiibis proua, kes kui elus prowiandi kast. . . Neil' pidin raporteerima — sain enne hirmul ärkada. . .

Kui protokollitahaksin ka wahel kurjalt kirjuta, kuid wõtaks pagan wiperust, ei iial seda teha saa — sulg muud ei wõta kirjuta. kui: „miskit siit ei leidnud ma. . .“

A. Sakalay.

Hangeldajad, põgenege, kes põgeneda wõib.

Wõimukandja: „Tooge mulle kähku üks uus sulg ja sulepea, ma tahan energialisemalt hangeldamise vastu wõitlema hakata!”

Ballet wile saatel.

Kas keegi lugejaist on kunsti-arwustaja?
Ükskõik, sest ega seda pole waja,
kui waatad näitelawal sa balletti
tantsjanna pakse jalge, shinkkotletti.
Kuis tõstab kõrgel jala, ise alasti.
Ei püha kunsti arwusta wõi halvasti!
Kuid Tartus (lugesite „Postimehe“ seest)?
me siurulased teinud lõbu rubla eest.
Nad Grippenbergi, Gabrieli wälja wilistasid,

ning ennast seega küllalt ülistasid.
See oli õige: näha labast tantsu,
mis kihama a'ab iga Liisu, Äntsu,
ei ole küllalt mõnus siurumeestele.
Peab ütleva, et tegid wahwaste:
see oli wile saatel uus ballet —
ning loota warstigi wõib, et
kui Grippenberg meil jälle tantsib weel,
siis endal palkaks Siurumehi teel,
kes walmis muusikat on neile tegema.
Kas publikum sest mõistab järelda?

Oswi.

Schrapnelli killud.

Puskerdamine läheb päewpäewalt kunstlikumaks. Rekorde ses suhtes lööb iseäranis meie waimline tsentrum, ülikoolilinn Tartu. Kui asjad niisugusel kujul edasi arenewad, nagu seni, siis wõime eeldada, et Tartus lähemal ajal puskarilülikool awatakse.

Praegu on Tartu puskar teiste kodumaa puskaride seas esimesel kohal.

Ja see on ka wäga arusaadaw, sest Tartus ajawad puskarid isikud, kellel hea maitse.

Iseäranis head puskarid on keegi wabakunstnik Saar walmistanud.

Et ta hästi muusikat tundis, siis oli ka ta puskar magus, nagu wiili heli.

Ja see on iseenestki mõistetaw, sest mees tundis nooti ja ei walmistanud mitte lihtsalt seda wedelikku, waid akkompaneeris pudelisse wilistades „Schopeni“ „Leina marssi“ kaasa.

Mees tahtis kogu hingega muusikakunsti tõsta, sest üks 20 margane puskar „baritonduett“ wõtab igal tarwitajal grammofooni lahti ja laulu, ooperit ja soola ettekandeid tuleb igast otsast!

Kuid miilits pole niisugusest wabast kunstist aru saanud ja lõõnud protokollil trummiga sekka.

Ei austata meie ajal enam ei „kerget“, ei „rasket“, ei „waba“ kunsti!

Hea asi weel, et odamehed seda noodi wõtit ei leidnud, nad oleks waese wabakunstniku leierkasti mädamunadega umme loopinud!

Mitte põrmugi wabakunstnikust taha ei ole ka keegi kirstutegija jäänud.

Tema pruulitud puskar olnud nii tuline, et wõtnud iga tarwitaja higistama ja sundinud särki wahetama.

Puskar olnud ka nii tubli mees, et wahetanud kohe higise särgi puusärgi wastu ümber...

Jah, mis sa teed, ajad on niisugused. Wastu wõtsid tipsu, said leiba peale hammustada, nüüd aetakse wili puskariks, leiba ei ole ja sa pead „napsule“ puusärgi sakuskaks wõtma!

Puskarijada!!

*

Asutaw Kogu küll puskarid ei aja, wähe-malt mitte niisugust puskarid, mida pudelites müüakse, kuid puskarid wastu wõitleb ta küll, nii et jalad risti.

Et Zimmermann Uluotsa toru ära lõhkuda tahtis, see ei tähenda weel, et Uluotsa torust puskarid tilkus, ja et Alma pikka nina näitas, sellest ei wõi järeldada, et parempoolsete kõne samagonn on, kuid puskarid wastu wõitlewad saadikud siiski südisti. Paljud neist peawad saalis niisugust monopoli kõnet, et järwe wesi „karawintsiku“ sees wäriseb, kuid see kõne jääb ikkagi ainult saaliseinte wahel ja rahwas ei saa põrmugi aru, et puskarid-pahe wastu nii südilt wõideldakse.

On aga ka saadikuid, kes saalis suud lahti teinud ei ole ja katedral seismise tehnikat ei tunne, kuid kes siiski rahwale rohkem ära on suutnud ütelda kui esimesed.

Nad teewad enne põhjalikku puskarid analüüsi ja lähewad siis öösel uulitsale, lähewad rahwa juurde ja näitawad siis piltlikult, kui hirmus asi puskerdamine on.

Need mehed saawad tihtilugu kannatada, sest on inimesi, kes puskarid poolehoidjad ja end Tallustada*) ei suuda ja niisugust puskarid roppukundet**) sellesse „suhte“ mainiwad.

Aga iga wõitlus nõuab ohwrid ja kui üks kaunis kogu saadikuid „löögi roodu“ asutawad, siis wõime loota, et puskaritegijad kõik kaowad.

Tingimata! Siin ei ole kahtlust. Olgu siis lugu samagonnuritega kuida tahes — aga puskarid kaowad kõik!

*

Meil lauldakse ikka: „Ei seedrid, ei palmid, ei kaswa meie maal.“ Wäga kena. Aga kust me siis selle rahupalmi oksa saame, kui meil omal palmipuid ei ole?

Wõi teeme me rahu ilma palmioksata — rahupiiptõmmates? Gori.

Mis nad isekeskis laulawad.

Paroodiate potpourri.

Komponeerinud J. Kuulipilduja.

Tõnisson:

Nüüd olen mina põhja leidnud,
See erakonda kinnitab. . .
Ja „sotsidel“ nüüd olen heitnud
End orjaks. . . Pettust sünnitab
Mul ainult tunne: kabinet
On mul üks wäike siluett!

Jaakson:

Ära nuta, peaminister,
Et su kabinet nii eht
Pole, nagu seda nõuab
„Sotsimotsi“ ihuleht. . .
Kui me mehed on eesotsas,
Siis on sotsidel nutt watsas.
Meeleheitel õhku nad
Laiasuga ahmiwad!

Birk:

Kui süda mul kerkib ja keeb
Ja saatus ministriks mind teeb,
Ehk olgu küll waenlased ees
Ma ikkagi wehklen kui mees.
Me asi on praegu küll hull;
Me välispolitik on null. . .
Kuid rahu toon ikka teil ma,
Kui kauplen Litwinowiga. . .

*) Kogemata suur T sõna algule läinud.

**) Peab olema: propagandat.

Laduja.

Laduja.

Kriisa:

Toitlusasi, see on paha,
Kui ei ole välisraha:
Spekulandid nipsu lööwad,
Õnnetumaks nad meid teewad.
Aga, sööme odrasasi,
Küll siis paraneb me asi. . .
Sellega on teomes harjund,
Ega pole iial karjund. . .

Treffner:

Mul on nüüd käes see õnn ja au,
Mis pärandanud ex-Kartau,
Ja ja. . . ei, ei. . . eks waatame,
Mis wilja sellest lõikame!

Sakk:

Küll meie teed on imelikud
Ei suuda tont neid juhtida
Kõik wedurid on kõwerikud
Ja wagunitest puudus ka.
Ei wõi ma ette õelda teps.
Mil on ka meie asi küps!

Köstner:

Nüüd olen ma minister-mees
Siin terwes täies teie ees
Halii, halloo ja brawo, bis
Mu kabinet on „Revalis“.

Kukk:

Jõua ju kaugelta,
Lai lainte laugelta
Kohale waluuatke,
Et saaks kurssi margale!
Küll õhkan kurwalt ma:
Millal oma margaga
Jõuaks teiste kõrwale,
Liidumaade sõrwale!
Oot, oot, ma trööstin end:
Oota õde, oota wend:
Tuleb aeg, kus marka sa
Ei saa osta rahaga! . . .

Hellat:

Kes wõib mind hukka mõista,
Kui paragraf mu poolt
Ei maaliit suuda seista,
Kui kannan mina hoolt. . .
Ei kommunistid küllalt
Mind suuda kohuta,
Ei paita ma neid hellalt,
Waid saadan. . . rändama.

Pool:

Oh moonakad, nüüd „laulage“
Ja olge wäga rõõmsad.
Sest mõisad ära wõetakse
Ja popsnikud on wõimsad,
ehk
Terwe wald sai kokku aetud
Mõisad ära tükeldud
Parunid said kotti maetud;
Feodalismus lõpetud. . .
Hõissaa, siis lähen ma,
Künnan põldu niidipooliga!

Palwadre:

Ma olen wõimust saanud!
Kõik streigid lõpetud. . .

Hanko:

??? !!! . . . — — —

Kõik koor:

Taderatas, tideratas. . .
Nõnda meie riigiratas
Hakkab peagi weerema,
Elu poole pöörama!
ehk:
Uhti, ahti Petseri. . .
Walgast, Tartust, Baltiski
Sirin, särin kõlab ju:
Laule laulab iga suu. . .

Lookene Kilplamaalt.

Kilplamaal elas kord keegi paksu kõhuga minister, kes oma naise tujusid taltsutada ei suutnud. Keegi noor ilusa näoga elumees, nimega Lind, oli selle naise silmas armu leidnud ja tuli talle sagedaste külla.

Ühel õhtul jäi Lind, kui ta parajaste oma daami juures wiibis, rahutuks ja küsis: „Mis siis sünnib, kui sinu abikaas äkitselt koju ilmub?“

„Siis põgened sa kohe,“ wastas naine, „ja ma jutustan mehele, et see waras oli, kes meie korterisse tunginud.“

Kord juhtuski, et ministriherra ootamatalt koju ilmus ja nägi, kuida noormees aknast välja kargas.

„See oli waras!“ hüüdis naine.

„Kas sa wõid mulle wanduda, et sa tõtt räägid?“ pööratas minister.

„Ma wannun“, wastas naine, „et see mees oli, kes warastada tahtis.“

Ministriherra tundis enese rahustatud olewat ja kinkis naisele ühe uue briljantidega kaudistatud käewõru.

Kilplas on nimelt õige palju lolle abielu-mehi. Kilpkonn.

Küsimised ja kostmised.

Mis on abielu?

Wastastikune pettus, mis walitsuse ja kiriku poolt lubatud.

Millal on naisterahwas mehe wastu hea?

Kui ta tahab, et see kodunt ära läheks, et siis majasõbraga üksi olla.

Kunas elawd mees ja naene rahulikult?

Kui nad teine teises linnas elawd.

Mis on naine?

Magus suutäis külalistele, millest peremees harilikult ilma jääb.

Mis on woorus?

Kapital, mis protsenta ei too. —X—

Elukutseline kontwôôras.

Liitlased nõuawad Eesti walitsuselt Judenitshi wastu rohkem wastutulelikkust.

Umbes nii: siis oleks Wanka eluaegne külaline „kartofelnaja respublikas“ ja ta laulaks rõõmsa häälega: „Ну их к черту с Петроградом, сial on Komorra ja Sodom, slin on xopowo ja waga, sjö ja joo ja häs'i maga! „Hei! чухна, too mulle wodka't, tahan loputada rlotka't, tasun jükskord kõik su waewa — wiin su jälle цаp'i taewa!“

Ilmusid trükist:

1.

„Meie Matsi“ tähtraamat 1920.

2.

Lôbus näitelawa.

Monoloogid, deklamatsioonid, laulud, kupleed, kõned, westelood, soolonumbrid iseloomukujutustest ja mitmesugused naljakad ettekanded.

Kirjutanud Aleksander Trilljärw, Eesti teatri näitleja.